

אמרתך הייתני פנינים ואמרות מעניינא דיומא

זמני השבת

בעיר בני ברק יצ"ו

הדלקת נרות: 4:28
שקיעה: 4:50
מוצאי שבת: 5:28
ר"ת: 6:02

מתורתם של ראשונים

מזן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל

הצלחת דור הפלגה היתה ע"י שהשתמשו בלשון הקודש ולכן ניטלה מהם

וַיֹּאמֶר ה' הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכָלֶם וְזֶה הַחֶלֶם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא יִבְצָר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמֶנּוּ לַעֲשׂוֹת. הִבֵּה נִרְדָּה וְנִבְלָה שָׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְתֵי רֵעֵהוּ.

ולהבין יותר הענין, ראיתי להעתיק מ"ש בווה"ק פ' נח דף ע"ה סוף ע"ב על ענין דור הפלגה, וזה לשונו הק': ואי תימא לישנהון אמאי אתבלבל, אלא בגין דכלהון ממללין בלשון הקודש, ההוא לישנא קא עביד לון סיוע. בגין דבעובדא ובמלולא דפומא תליין מילין אלין, ובדא עבדי סיועא לההוא אתר דבעו לאוקמא, ועל דא אתבלבל לישנהון, דלא יכלו לאתקפא רעותהון בלשון הקודש, כיון דאיתחלף לישנהון לא אצלחו בעובדא, בגין דחילא דלעילא לא ידעו, ולא אישתמודעי בר בלשון הקודש. וכד אתבלבל לישנא דילהון, איתחלש חיליהון, ואתבר תוקפא דילהון. תא חזי, דהא מלה דאמרי תתאי בלשון הקודש, כלהו חילי שמאי ידעי ביה ואתקפי ביה, ולישן אחרא לא ידעין ולא אישתמודעי ביה ועל דא אלין כיון דאיתבלבל לישנא דלהון, מיד ויחדלו לבנות העיר, דהא איתבר חיליהו ולא ידעי למיעבד מידי ברעותא דילהון, עכ"ל"ק.

(תרגום: ואם תאמר, למה התבלבלה לשונם, אלא משום שכולם מדברים בלשון הקודש אותה לשון עשתה להם סיוע. משום שבמעשה ובדבור הפה דברים הללו תלויים להשיג כונת הלב, ובוה עושים סיוע לאותו מקום שרצו להקים. ועל זה התבלבלה לשונם שלא יוכלו לחזק רצונם בלשון הקודש. כיון שהתחלפה לשונם, לא הצליחו במעשה, משום שהצבא של מעלה לא יודעים ולא מכירים רק את לשון הקודש. וכשהתבלבלה לשונם, נחלש כוחם ונשבר תקפם. בא ראה, שהרי דבור שאומרים התחנתים בלשון הקודש, כל צבאות השמים יודעים בו ומחזיקים בו, ולשון אחרת אינם יודעים ולא מכירים בה. ועל זה, כיון שהתבלבלה לשונם של אלה, מיד ויחדלו לבנות העיר, שהרי נשבר כוחם ולא יכלו לעשות דבר ברצון שלהם).

וכן כתב עוד בדף ע"ו ע"ב, חמי מאי כתיב, הן עם אחד המשך בעמ' 4 <<<

שמעו דבר ד'

כמדי שבוע גם בשבועי הבעל"ט יתקיים השיעור הקבוע בספה"ק "על הגאולה ועל התמורה" ביום ראשון בביהמ"ד "עשרת אבות" רח' דון יוסף הנשיא 5 בין השעות 8:40-9:50.

לשמיעת השיעורים בקול הלשון 03-6171111 הקש #* (כוכבית וסולמית) לאחר מכן הקש את מספר התיקייה 419316 ואח"כ #.

תיבת נח

היה זה עולם סוער ורוגש, עולם ללא כל גבולות, עולם עם ענקים ונפילים, יקום שלם שחי את חייו הרועשים וגועשים באושר ובעושר.

ומנגד ניצב לו איש צדיק תמים היה בדורותיו, אדם בודד הבונה תיבה מפני מבול המשמש ובא, מפעל בניה שהתמשך על פני מאה ועשרים שנה במהלכם שומעים ממנו בני דורו על המבול שעתידי הקב"ה להביא על העולם וימחה את כל היקום, איש השנוא על כל בני דורו בשל תוכחותיו, והוא מתהלך בתומו ועושה את דבר ה'.

והנה נפתחו ארובות השמים ומעיינות תהום רבה, במשך ארבעים יום ניתך מבול רצוף על פני כל הארץ ובמשך מאה וחמישים יום המשיכו מעיינות התהום להציף את הארץ עד שראשי ההרים הגבוהים כוסו במים והיקום כולו נמחה לחלוטין, מכל העולם הקודם – זה הסוער והרוגש, השמח והעולז – לא נותר מאומה, למעט אותה תיבה בה ישבו נח וצאצאיו ובעלי החיים שהכניסו בדבר ה'.

שנת חמה תמימה נידון כל העולם כולו במבול שמחה אותו באופן מוחלט, רק אותה תיבה קטנה צפה לה מעל המים ורק מהשוהים בתוכה המשיך קיום העולם.

***

גם בדורנו אנו ניתך מבול עז, לא מבול של מים מארובות השמיים ותהומות הארץ, אלא מבול של כפירה ואפיקורסות, מבול של רוע השחתה והפקרות, מבול המאיים למחות את כל היקום הרוחני של עם ישראל היו לא תהיה.

קשה לפרט את כל הפרצות והגזירות האופפות אותנו מבית ומחוץ, הן אלו ששורשן באם כל חטאת – הכפירה הציונית, הן אלו שמקורם במהרסים מחוץ החפצים לעקור את הכל, הן אלו המגיעות מגורמים מרכזיים או שוליים מציבור שומרי התורה והמצוות, הן אלו שכאילו נוצרים מאליהם מכורח המציאות, ואין כאן המקום להאריך ולפרט בכל השורשים והפירות ופרי הפירות של כל אבות ותולדות הנזיקין והטומאות שבדורינו.

כמעט בלתי אפשרי לשרוד מבול שכזה, והדרך היחידה שנתרה לכל מי שחפץ בהמשך החיים הרוחניים שלו ושל צאצאיו ולא להמחות רוחנית ח"ו יחד עם כל העולם היא – "בֹּא אִתָּהּ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה!"

רק תיבה אטומה כליל מכל השפעות זרם העולם ביכולתה להגן על המשך הדורות, רק התבדלות מוחלטת מהשווא והבל נתעה הממלא את כל עולם כולו, רק התנתקות מכל הרוע וההשחתה הקיימים בדורינו, רק הם ערובה להצלה מהמבול המאיים למחות את היקום הרוחני.

***

"שָׂאֵל נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנַי", אם נתבונן בנסיגות דומים שעברו על בני הדורות הקודמים, החל מדור המבול ודור הפלגה, נסיון העבודה זרה בימי השופטים ובית ראשון, המתיוונים והצדוקים ודומיהם בימי בית שני, הפילוסופיה הארורה בספרד וארצות נוספות, ההשכלה והרפורמה וממלאת מקומם הציונות ממנה אנו סובלים עד לימינו אנו, הדרך הבטוחה שהוכיחה את עצמה היא ההתנתקות וההתבדלות המוחלטת מהרע ופירותיו.

אמת אין זה קל ואין זה נוח ונעים, אולם הלכה פסוקה היא ברמב"ם (פ"ו מהל' דעות ה"א): "צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם, הוא ששלמה אומר הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע, ואומר אשרי האיש וגו', וכן אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשיה הולכים בדרך ישרה ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים, ואם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה כמו זמנינו, או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני הגייסות או מפני החולי ישב לבדו יחידי כענין שנאמר ישב בדד וידום, ואם היו רעים וחטאים שאין מניחים אותו לישוב במדינה אלא אם כן נתערב עמיה ונוהג במנהגם הרע יצא למערות ולחוחים ולמדברות, ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים כענין שנאמר מי יתניני במדבר מלון אורחים".

המשך בעמ' 2 <<<

זכירה נצרכת לצדיק רק כשמזכיר אצלו רשעים

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים ה'יה בדרתיו. הואיל והזכירו ספר בשבחו. (רש"י)

דאם לא כן פתח בתולדותיו וסיים בשבחו. ואם תאמר הלא כמה פעמים הזכיר אברהם ויעקב ולא הזכיר שבחם, ויש לתרץ שאינו מספר בשבחו אלא כאשר מזכיר אצלו רשעים, כי הרשעים גורמים שהשם יתברך מסתיר פניו מן העולם, ולפיכך צריך להזכיר את הצדיק לברכה. וכן לקמן (יח, יח) אצל "ואברהם היו יהיה וגו'" כתב רש"י 'הואיל והזכירו ספר בשבחו', היינו טעמא לפי שמזכיר שם רשעים, וכתוב (משלי י, ז) "זכר צדיק לברכה", ורוצה לומר כאשר בא לזכור אותו - ואין לשון זכירה רק אחר שכחה והסתיר - אזי היא לברכה. וזה כאשר הרשעים מסלקין השכינה, ומסתיר פניו מן העולם, ואז כאשר מדבר מן הצדיק נקרא זה 'זכירה', ומזכיר אותו לברכה. אבל כשאין מדבר מן רשעים - "הנה עין ה' אל יראיו" (תהלים לג, יח) תמיד לא יסולק מהם, לא שייך בזה זכירה. ומהאי טעמא אין צריך לומר על צדיק 'זכר צדיק לברכה' רק כשהוא מזכיר אותו אחר מותו, שזהו נקרא 'זכירה' שנשכח כמת מלב.

(גור אריה למהר"ל)

ברוחניות אין להיות תמים

צדיק תמים ה'יה בדרתיו.

ולקמן כתיב כי אותך ראיתי צדיק וגו', ולא כתיב תמים, ועי' רש"י ויל"פ דכתבו בסה"ק כי מדת בטחון ניתנה רק בעניני עוה"ז, אולם בעניני עוה"ב לא יסמוך את עצמו על שום דבר אלא ירוץ כצבי ויתגבר כארי לעשות רצון אביו שבשמים, הן בתורה הן בעבודה, ורש"י פירש במשנה תורה, עה"פ תמים תהי' עם ה' אלקיך (דברים י"ח) התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות, ואז תהי' עמו ולחלקו, א"כ א"ש דכאן אצל "דורותיו" בעניני ארציות ה' צדיק תמים", והתהלך בתמימות ובטחון בה' ולא נתיירא משום דבר, אולם אצל ה' "אותך ראיתי צדיק" ולא תמים, שהשתדל בכל עוז בעבודת בוראו ולא סמך שיעשה מאלי.

(טל השמים)

למען ידעו הדורות שגם נמרוד התחיל עבודתו ע"י צביעות

וכוש ילד את נמרוד הוא החל להיות גבר בארץ. הוא היה גבר ציד לפני ה' על כן יאמר נמרוד גבור ציד לפני ה'.

ומשם בארה לבאר הפסוק וכוש ילד את נמרוד, דהנה שם כוש מורה על שינוי במעשי האיש פעמים לטב ופעמים לבייש, וכמו שדרשו ז"ל (מ"ק ט"ז ע"ב) על שאול המלך דכתיב שגיון לדוד אשר שר לה' על דברי כוש בן ימיני וכי כוש שמו והלא שאול שמו אלא מה כושי משונה בעורו אף שאול משונה במעשיו, וכמו כן לאידך גיסא גם אדם רשע שנקרא כוש הוא בשביל שהוא משונה במעשיו משאר רשעים, כלומר שהוא צבוע ונינו רשע בגלוי ובפרהסיא, כי בחיצוניותו מראה את עצמו לצדיק ובקרבו ישים ארבו והוא רשע גמור, וכמ"ש הרמב"ן ז"ל עה"פ הוא ה' גבור ציד לפני ה' והביא בשם הראב"ע ז"ל שפי' כי החל להיות גבור על החיות לצוד אותן ופירש לפני ה' שהי' בונה מזבחות ומעלה את החיות לעולה לפני ה', והקשה עליו הרמב"ן דהרי הוא מצדיק רשע ורבותינו ידעו רשעו בקבלה, ופי' באופן אחר עיי"ש, אבל נראה דתרווייהו איתנהו בין פירושו של הראב"ע ז"ל ובין פירושו של הרמב"ן ז"ל, דכך הוא דרך הרשעים הרוצים להטעות את הבריות שמתחלה מתחילים בדרך של צביעות והעמדת פנים להתלבש באיציטלא של קדושה ורוממות שם שמים בפיהם לאמור שכל כוונתם הוא לשמים, ובוהו יכולים להטעות ולהטעות את כל העולם כולו, עד שלבסוף נתגלה קלונם ורשעם, ולכן גם נמרוד שהמריד את כל העולם כולו על הקב"ה כפירש"י ז"ל ג"כ השתמש תחלה במדת הצביעות להמשיך אליו כל סוגי בני אדם וללכדם ברשתו, ולק גם הקריב קרבנות לה' להראות לפני כל שהוא צדיק גמור, ועיי"ז יכול ה' להמריד את כל העולם כולו על השי"ת ר"ל.

וזהו פי' הפסוק וכוש ילד את נמרוד, הכוונה שמדת הצביעות שלו המרומזת בתיבת כוש היא היא שהולידה את נמרוד להמריד כל העולם על הקב"ה, ובלעדי זאת לא הי' יכול להשיג זממו, כמו שרואין בעוה"ר בדורינו זה לשלל מעשה שמדיות ואפיקורסות שלהם נזקקים להם הדתיים, ולולא עזרתם של הדתיים למיניהם א"א להם לרשעים להשיג חפצם ומאוויים, ולכן אמר הכתוב הוא "החל" להיות גבור בארץ פי' במדת כוש שלו היינו

הצביעות בזה התחיל להיות גבור בארץ להתגבר על כל העולם ולהמריד עולם ומלואו על הקב"ה עד שנעשה אה"כ גבור ציד לפני ה' וכפרש"י להקניטו על פניו, וז"ש על כן יאמר כנמרוד גבור ציד לפני ה', פי' דברים הללו צריכים להאמר בכל דור ודור למען ידעו הדורות שגם נמרוד התחיל עבודתו על ידי צביעות בהקריבו קרבנות לפני ה' והעמיד פנים כצדיק עד שהמריד בזה את כל העולם, ואם ככה ידעו כל הדורות ולא יבואו לטעות ולילך שולל אחרי הצבועים שבכל דור ודור ואע"פ שגוראים כצדיקים, ויהי' נמרוד לאות לבני ישראל שגם הוא עשה ככה והתראה עצמו כצדיק גמור ואה"כ נעשה ממנו נמרוד, וזשה"כ על כן ייאמר כנמרוד גבור ציד לפני ה', היינו שידעו כל הדורות שגם נמרוד הקריב קרבנות לפני השי"ת ואע"פ"כ הוא נמרוד שהמריד את כל העולם נגד הקב"ה.

(חידושי תורה מהגה"ק סאטמאר, עמ' ר"מ)

• לחידודא •

למה נקרא בגמ' (סנהדרין נ"ו ע"א ועוד מקומות) שבע מצוות בני נח בשם זה ולא בשם "מצוות בני אדם"?

תשובות והערות ניתן לשלוח בפאקס או להשאיר הודעה בתא קולי כמפורט בעמוד 4

תשובה לשאלה מגליון חג הסוכות:

במתני' סנהדרין פרק כהן גדול (י"ח ע"א) מת לו מת אינו יוצא אחר המטה אלא הן נכסין והוא נגלה הן נגלין והוא נכסה ויוצא עמהן עד פתח שערי העיר דברי רבי מאיר, רבי יהודה אומר אינו יוצא מן המקדש משום שנאמר ומן המקדש לא יצא.

מבואר דאף לדעת ר"מ שכהן גדול יוצא מן המקדש ללוות את המת, מ"מ אינו יוצא אחר המטה ממש אלא בריחוק רב.

היכן זה נרמז דין בפר' וזאת הברכה?

כתב החוקני: האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו, אם מת לו אב ואם אח ובן צריך לעשות לו כמי שאינו מכירו כדכתיב לאביו ולאמו לא יטמא, ולמה כי שמרו אמרתך שאמרת ומן המקדש לא יצא אפי' בשעת צערו אינו רשאי לצאת אחריהם ואפילו למ"ד מקדושתו לא יצא אבל יוצא הוא אחר המת מ"מ כשהן נגלין הוא מכוסה וכשהן נכסין הוא נגלה.

תשובה לשאלה מגליון יום הכיפורים:

במתני' (יומא דף ס"ו ע"א) וכבש עשו לו מפני הבבליים שהיו מתלשים בשערו ואמרים לו טול וצא טול וצא. ובגמ' (שם ע"ב) תנא מה שהי צפיא דין וחובי דרא סגי' (מה מתעבב שעיר זה כאן ועונות הדור מרובין והן עלי, רש"י), ומשמע דכל זמן שלא הגיע לעזאזל אין העונות מתכפרים. וכן משמע במתני' (יומא דף ס"ז ע"א) שכשהגיע שעיר למדבר היה הלשון מלביין, ומשמע דאז מתכפרין העונות.

ולכאז"ל צ"ע דבגמ' (יומא דף מ' ע"ב) פליגי תנאי עד מתי יהיה זקוק לעמוד חי עד שעת מתן דמו

המשך בעמ' 4 <<<

תיבת נח / המשך מעמ' 1

לא לקיחת התוך וזריקת הקליפה, לא מציצת הדבש וייתור על העוקץ, לא פשרות וייתורים, לא גשר בין הרע והטוב, לא צו פיוס ולא אחדות בין המגורים, פתרון אחד ויחיד מציע לנו הרמב"ם מול זרם העולם הסוחף עמו את כל הנקרה בדרך, התבדלות מוחלטת והתנתקות בכל מכל כל מהרע ומהרעים, אפילו במחירי ישיבה במערות ובמדבריות.

כל קיומם ומציאותם של שומרי התורה והמצוות שאנו רואים היום, הוא בזכות אלו שעמדו איתנים ונכנסו בתוך תיבה אטומה שהגנה עליהם מפני המבול הרחוני, אליהם אנו חייבים כיום הכרת הטוב אין קץ, ובדורות הבאים תופנה הכרת הטוב דומה אל אלו העומדים איתנים בדורותינו.

ה' יזכנו לעמוד איתנים בזרם הסוחף את העולם לרע ולהשתתח ויגן עלינו ממבול הכפירה והמינות המאיים עלינו ועל דורותינו.

הגאון הצדיק רבי יוסף זונדל מסלאנט צוק"ל - לרגל היא"צ ג' מרחשון תרכ"ו (חלק א')

להלן ליקוט מכתבי דברי קורות הימים ומכתבי תלמידיו ותלמידי תלמידיו אודות קורות חייו, דמותו הנעלית ופעולותיו המופלאות, כאשר הדברים מובאים בערך כלשונם המקורית בתוספת עריכות מתבקשות.

תולדותיו

נולד בראש השנה של שנת ה'תקמ"ו לאביו הרב הגדול בתורה ויראה רבי בנימין ביניש ז"ל ולאמו מרת פעסע, במדינת רוסיא. בית אביו התייחס למעלה ראש אל הגאון הגדול ר' פייוויש אשכנזי אב"ד וילנא שעלה לארה"ק לפני מאות בשנים ויהי לנשיא עדת היהודים בירושלם בימים ההם.

מילדותו נכרו בו כשרונות מצוינים בלמודים ובמדות, ובבחרותו נסתופף בישיבת וואלאזין הידועה, היא הישיבה המפוארה והגדולה שנוסדה ע"י מרנא הגאון רבי חיים מוואלאזין צוק"ל ראש תלמידי הגר"א.

כשרונותיו המצוינים ומדותיו התרומיות של הצעיר רבי יוסף זונדל משכו את תשומת לב ראש הישיבה הגאון רבי חיים, ויקרבהו וישם את מקומו בין התלמידים הסמוכים לשולחנו אשר מסר להם את כל דרכי רבו הגדול הגר"א בנגלה ובנסתר, וישפיע עליהם מהודו ומרוחו. או אז זכה רבי יוסף זונדל להיות – כמליצת תלמידיו – "פה שלישי לאליהו".

מסופר כי בצעירותו הי' יפה תואר, ובבגרותו נשתנה זיו פניו מאד, והעיד ע"כ רבו הגר"ח מוואלאזין, כי יודע הוא שהדבר אירע בגלל תפילותיו של רבי יוסף זונדל, כדי שלא יפול לגיאות.

הגה"צ רבי נפתלי אמסטרדאם צוק"ל כותב (אור ישראל – נתיבות אור): "זוכר אני בימי בחרותי בעיר סאלאנט, אחרי נסיעת החסיד מוהרי"ז הנ"ל לעיר הקדש, וראיתי בעיני כמה נירות מכת"י הטהור, אשר שם יסופר השאלות ששאל מרבו הגאון החסיד מוהר"ח צוק"ל מוואלאזין, גם סיפורי מעשים נפלאים מן רבו הגה"ח הנ"ל. וראיתי שם אשר שאל מרבו הגה"ח הנ"ל בעת פרידתו מוואלאזין, איזה ספרי מוסר טוב לעסוק, והשיב לו בזה"ל כל ספרי מוסר טוב ללמוד, אך ספר מסילת ישרים הוא יהיה מנהלך".

אחרי הסתלקות רבו המובהק הגר"ח נדד רבינו ללמוד תורה מפי גאוני אותו הדור. האלטער מקעלם צוק"ל כותב (אור רבינו פר' עקב) כי שמע מפי תלמיד רבינו ה"ה מרן הגאון רבי ישראל מסלאנט צוק"ל "על הרב הג' ר' זונדל שנסע לגאון א' וחזר ממנו מפני שראה שלא דקדק כ"כ בהלכה למעשה".

במשך זמן מה הסתופף בצילו של מרנא הגאון רבי עקיבא איגר צוק"ל בפוזנא אשר במדינת פרוסיא, שם ישב זמן מה להתבונן אל דרכי צדקתו וחסידותו.

תוקף זהירותו ועוצם חסידותו

להלן מתוך מה שכתב רבי נפתלי אמסטרדאם על מעשיו ומידותיו של רבינו (אור ישראל – נתיבות אור):

"פעם אחת מצאו אותו בלילה שעושה בידיו מרצפת אבנים ברחוב אחד מלוכלך בטיט ורפש לכבוד אמו שהיתה מהלכת ועוברת שם תמיד לבית המדרש. כן פעם אחת מצאו אותו עומד אצל הדלת קטן שבחצר שלו, ובידו פטיש ומסמורים ומכה בפטיש במסמורים בזריזות. ונודע אח"כ טעם העסק, מפני שנתקלקל המנעול והיה נסגר מאליו, עד שהעניינים המחזירים על הפתחים, לא יוכלו לפתוח הדלת, והוא נגד הגמ' בב"ב דף ז' למימרא דבית שער מעליותא היא וכו' הא דאית ליה פותחת כו'. כן ספרו ממנו הרבה מילי דחסידותא כיוצא באלו עד להפליא.

כן עמל ויגע במדת הבטחון, וספרו ממנו מעשים נוראים ונפלאים ממדת בטחון שהיה משתמש בו והשיג דברים אף למעלה מן הטבע שהיה מבהיל כל שומעיו, כאלה וכאלה ספרו ממנו גדולות ונפלאות תוקף זהירותו ועוצם חסידותו, וכן אדמו"ר צוק"ל (רבי ישראל מסלאנט) היה מספר ממנו גם פרטי מעשיו, איך היה בדקדוק עצום ובהשקפה גדולה ודברי חסידות אשר אין עולה על לב בני אדם, דרך משל פעם אחד היה מדבר עם אנשים בימי חנוכה, ובתוך הבאים הזכירו בסיפורם דבר אחד של צער, ואמר להם הסי! כי אין להזכיר דבר של צער בימים אלו, כיון שחז"ל אסרו ימי חנוכה בהספד. וכן בכל דבר ודבר וכמש"כ בספר מסילת ישרים שזהו עיקר החסידות שתארוהו חז"ל עושה נחת רוח ליוצרו להבין דבר מדבר לעשות רצון קונו.

פעם אחד הלך לו במקום גינות ושדות של ישראל, ובעברו לפני השדות והגינות התבוננו בו שהניח אצבעו על חוטמו ודחק אותו הרבה, ותמהו על זה. אח"כ נודע להם טעם הדבר, מפני שדרכו היה בכל לימוד לחפש ידיעת העמוד בשדה חבירו בשעה שהיא ב"ב אסור לאדם לעמוד בשדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקמותיה, ופרש"י אסור כו' שלא יזיקנו בעין רעה ע"ש. ויען כי לפעמים אי אפשר להזהר מבלי להסתכל כרגע, והנה בברכות דף נ"ה אמרו שם האי מאן דעייל למתא כו' ואי דחיל מעינא בישא דיליה, ליחזי אטרפא דנחירא דשמאליה ע"ש, לכך עשה עכ"פ תקנה זו".

מפרסם את החנפים

בספר מכתב מאליהו (תולדות הגה"צ רבי אליהו לעוויוזנאהן זצ"ל מקראטינגען, עמ' 11) מסופר: "בימים ההם, פרחו אשכולות מרורות היא חכמת ברלין, ותט אשורי' בכל רחבי מדינת פרייסין וסביבותיה ותלך קוממיות בצעדי ענק עד שהגיעה גם לאדמת רוסיא המלאה דעת ויראת ד', וגם את זה לעומת זה עשה אלקים כי בסלאנט אשר רבו הגאונים הצדיקים שמה, שמה קם מטה זדון, ויקם שם איש אחד והי' עטוף בטו"ת כל היום ועסק בגפ"ת למראה עין והוא משך אליו תלמידים אשר למדם והסבירים חכמת ברלין בכל פרטי ודקדוקיה והיו במספר נכון תלמידים למודי ד' בגלוי ובסתר לבבם זרע במ קמשונים, והחסיד הרה"ג הצדיק ר' זונדל ז"ל בהיותו תלמיד הגאון נר ישראל מו"ה חיים אב"ד דוואלאזין הכיר בו ובתלמידיו כי זרע כחש המה ובהבל יבלו ימיהם ואין כל תועלת במ ורק להתעות את העם והלוכלים שולל הי' מגמתם וחפצם

כה"י ופרסם אותם כראוי לעשות עם אנשים כאלה". ובזכרונות הגאון רבי שלמה אדלשטיין זצ"ל מובא מעשה ששמע מאביו חורגו הגה"צ רבי חיים יוסף דינקליס זצ"ל: "אותו אחד המכונה אד"ם הכהן, שמרן החפץ חיים היה מקללו בפירוש בלשונו הקדושה "בערקע מיכאלישקער ימח שמו", והוא היה באמת מהמסוכנים ביותר מבין חברות המשכילים ימ"ש כי היה מעמיד פנים כתלמיד חכם מובהק, וסיפר הגר"ח דינקליס שבצעירותו טרם נתפרסם ונודע כמשכיל היה בערקע הנ"ל אומר שיעור ברי"ף בעיון לפני חברות הת"ח שבעיירה, שיעור שנחשב לעמוק ביותר, אך פעם אחת איקלע לעיירה ההיא הצדיק רי"ז מסאלאנט ונכנס לביהכ"ס ושמע איך בערקע אומר שיעור ברי"ף ומתוך דיבורו עמד על רשעו וזדון לבו, ונגש אליו רי"ז אחרי השיעור וסטרעו על שתי לחייו והזהירו לבל יעזב לדרוך על מפתן ביהכ"ס לומר שיעור כי מרה תהיה אחרייתו".

הצנע לכת

על עבודתו הגדולה להסתיר את עצמו כותב רבי נפתלי אמסטרדאם (אור ישראל – נתיבות אור):

"וכמו גודל גבורות צדקותיו ופרישותו והאהבה והיראה שהיה בוער בקרבו בפנימיות, כן היה גודל עמלו להיות הצנע לכת לבל יכירו בו מאומה בחיצוניות, עד כי אנשי העולם שלא היו מכירים אותו, למראה עיניהם שפטו אותו לאיש פשוט.

כי לא היה נהנה מן התורה, לקבל מן העולם כנהוג, רק נתפרנס מייגיע כפיו, וחי בדחקות. ולא היה לו פרנסה קבועה, רק פעם החזיק תלמיד, ופעם התעסק באיזה מסחר לעיר מעמל בפרייסין הסמוכה, ובאמצע היה נוסע ללמוד בפרישות על משך שנה. פעם אחד נסע ללמוד בפרישות בעיר מיר, ולמד שם תורה שנה תמימה, ולמד תורה מתוך הדחק בהוצאה ב' זהובים לכל שבוע.

כן סיפרו מגודל ענותנותו עד שהיה מפליא ומבהיל כל שומעיו. כאשר נסע בחזרה מעיר מיר לשוב לביתו ולעירו סאלאנט, נודמן לו לנסוע יחד בעגלה עם אנשים סוחרים שנסעו לעיר מעמעל לרגלי מסחרם, אשר לא ידעו ולא הכירו אותו, ולמראה עיניהם החזיקו אותו לאיש פשוט עני הדיוט. האנשים הסוחרים לא היו מאנשי היראה, וכל הדרך לעגו עליו והרבו עליו דברי שחוק ולצון. ויהי בדרך במלון, החסיד הנ"ל שכב לישן על איזה ספסל כדרך העניים הפחותים, הסוחרים הנ"ל כטוב לבם התלחשו יחד, הנה העני הפחות הזה ישן, נגיע נר דלוק אל זקנו לשרוף מעט שער זקנו וכן עשו, וכאשר הרגיש החסיד הזה בתוך שנתו, פתאום שמעו קול דבור יוצא מפיו לאמר "עוד מעט" כי נתעורר בקרבו השמחה מן הבזיון הגדול הזה שמקבל מהם, כמעט קט חרדו ונבהלו, אכן בכ"ז לא שמו אל לבם וכל הדרך שחקו ולעגו ממנו באין מעצור לרוחם.

האנשים הסוחרים באו לעיר מעמעל ונתישבו שם לרגלי מסחרם, והחסיד מהרי"ז הנ"ל שב לעירו, והתחיל אז לעסוק באיזה מסחר, ובהמשך הימים נקרה ג"כ לעיר מעמעל, פעם אחד פגעו האנשים

הסוחרים בשוק את החסיד הנ"ל, והנה הוא מדבר וממתיק טוד עם איש אחד גדול ונכבד מאוד, ויתמהו האנשים איש אל רעהו. וכאשר חקרו אחריו נודע להם כי זהו הגאון החסיד מהרי"ז קדוש ד' מכובד, ובאו ונשתטחו לפניו ובקשו ממנו שימחול להם על אשר עשו לו בדרך נסיעתו עמהם, ונעתר להם ומחל להם אך בתנאי שיקבלו על עצמם, שלא ללעוג ולהתלוצץ משום אדם כל ימי חייהם, וכן היה נוהג תמיד לברוח מן הכבוד עד קצה האחרון ויש עוד סיפורים ממדת הענוה שלו תקצר הגליון מהכיל".

רצון יראיו יעשה

הוסיף על כך הגה"צ רבי יצחק בלאזער זצוק"ל (אור ישראל, שם):

"הנה בילדותי שמעתי מפי הרב המפורסם בעולם מו"ה גרשון אמשטרדם זצ"ל מווילנא, כי הוא לא הכיר את החסיד הנ"ל, אך פעם אחת נקרה החסיד הנ"ל לעיר ווילנא, והביא מכתב מאחד מסאלאנט להרב מוהר"ג הנ"ל, החסיד הנ"ל נכנס

לבית הרב מוהר"ג הנ"ל, ועמד אצל הפתח והושיט לו המכתב. הרב מוהר"ג הנ"ל חשב אותו לאיש פשוט, כמו אחד מהעגלונים וכדומה, ורצה לההנותו בעד טרחתו. קרא אותו החדרה, והושיט לו כוס של יי"ש ובקש אותו לשתות. מובן מאליו כי החסיד לא סירב בדבר, כי כל מה שאומר לך בעה"ב עשה ושתה מעט יי"ש. אח"כ אמר לו הרב מוהר"ג הלא אתם הנכם מעיר סאלאנט, מה שלום החסיד ר' זונדיל. וענה אותו מה שענה. אח"כ התחיל הרב מוהר"ג הנ"ל להרחיב עמו הדבור אודות החסיד הנ"ל, והתחיל לגמגם בתשובתו למעט את מעלתו. מתוך הדברים עלה בלבבו, אולי זהו החסיד, כאשר למשמע און שמע, כי אין ניכר עליו כלל. אמר לו הרב מוהר"ג, תגיד לי האמת מה שמכס. אמר לי שמי זונדא. אמר לו הרב מוהר"ג, ה' רצון יראיו יעשה, אשר לא יהיה ניכר עליכם כלל".

(מקורות: אור ישראל, כוכבי אור, הצדיק ר' יוסף זונדל מסלאנט ורבותיו, שלהבת א"ש, גליונות האמונה)

של חבירו דברי רבי יהודה, רבי שמעון אומר עד שעת וידוי דברים, ומבואר דלכו"ע שילוחו למדבר אינו מעכב כלל, דאי נימא דשילוחו של השעיר מעכב הכפרה א"כ מאי מהני עמידתו בשעת וידוי או ההואה הא סו"ס לא נשתלח.

נראה לומר דשילוחו השעיר לעזאזל יש ב' ענינים. האחד הוא קיום המצוה וחובת היום, וזה י"ל דמתקיים כבר בהעמדתו חי ואין השילוח מעכב, אבל יש חלק נוסף והוא מה שנאמר בפסוק "וְנִשָּׂא הַשְּׂעִיר עֲלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתֶם אֶל אֲרֶץ גְּזֵרָה" דהיינו שהעוונות מונחים על ראש השעיר והוא נושא אותם אל המדבר, וחלק זה לא מתקיים בלי שילוח בפועל.

ולכן הלשון של זהורית היה מלבין רק בעת דחיייתו לצוק, כי ענין זה של הכפרה מתקיים רק בשעת דחיייתו.

ובאותם שנים שלא היה הלשון מלבין (ע' יומא דף ל"ט ע"ב), לאו למימרא שלא יצאו ידי חובת היום בקיום הלכות מעשה הקרבנות, אלא שלא נתקבלה כפרתם ברצון ולא זכו למחילה.

וא"כ מיושב היטב מה שטענו הבבליים טול וצא טול וצא, שיתקיים חלק זה של הכפרה "מה שהי צפירא דין וחובי דרא סגיאין".

גם יל"ע אם יש הכרח שדברי הבבליים היו נכונים, שמא עמי ארצות הם שסברו שהכפרה תלויה בשילוח דוקא ואין האמת כן.

מתורתם של ראשונים

<<< המשך מעמ' 1

ושפה אחת לכולם. בגין דאינון בלבא חד ורעותא חד וממללי בלשון הקודש, ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, ולית מאן דימנע עובדא דילהון, אבל מאי אעביד אבלבל לון דרגין דלעילא וליישן דלהון לתתא וכדין אתמנע עובדא דלהון (ת-תרגום: ראה מה כתוב, הן עם אחד ושפה אחת לכלם. משום שהם בלב אחד וברצון אחד ומדברים בלשון הקודש. ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, ואין מי שימנע מעשיהם. אבל מה אעשה, אבלבל להם הדרגות של מעלה ולשונם שלמטה, ואז נמנע מעשה שלהם).

ובזה נפתח לנו שערי אורה להבין למה היה צורך לנס נפלא כזה שכל העולם כולו בפעם אחת ישכחו פתע פתאום את לשונם וישתנו ללשון אחר, הלא הרבה דרכים למקום לבטלם מבנין העיר והמגדל, ובלאו הכי אמרינן בגמרא (סנהדרין קט.), מגדל,

שליש נשרף, ושליש נטבע וחלק מן העולם נעשו אז קופין ורוחות וכו'. גם חלק מן העולם הציף הים, כמבואר במדרש רבה שם (פל"ח י'), ולהנשארים נכנסו כל הארצות בראש ההרים, והיתה כל אחת ואחת בולעת אנשי מקומה. וביאר שם בנור הקדש באריכות שקפצו כל הארצות ובאו בדרך נס, ונכנסו בראשי ההרים שהיו שם דור הפלגה, וכל אחת בלעה אנשי מקומה וחזרה למקומה. אם כן אחר כל הנסים האלו, בלאו הכי נתפרדה כל החבילה ולא יכלו לבנות עוד, ומאי נפקא מיניה עוד בשניי הלשון. גם כיון שנעשה עמהם נסים כל כך ועונשים קשים ומרים כל כך, מדוע לא הזכיר הכתוב אלא פרט זה שאמר הקב"ה הבה נרדה ונבלה שם שפתם.

אבל לפי דברי זהורה הק' מובן, כי אך בזה היה תלוי הכל באותו הנס שניטל מהם לשון הקודש,

וכל זמן שדברו בלשון הקודש היה אדרבא נעשה נסים להצלחתם, כמבואר במדרש רבה (פל"ח ב) על הכתוב (בראשית יא, ב) וימצאו בקעה, רב נחמן אמר, וימצאו, אם ללצים הוא יליץ (משלי ג, לד). ופירש ביפה תואר, שנעשה להם נס באופן שיהיה מקום לרעתם, יעי"ש באריכות. ועל כל פנים, כל עין הרואה בדברי זהורה הק' האלו, יוכל לידע ולהבין כי האסון היותר נורא שבעולם הוא אם רשעים מדברים בלשון הקודש. כי אך על ידי זה הצליחו בדור הפלגה להמריד את כל העולם כולו על הקב"ה, וגרמו אח"כ עונשים קשים ומרים רחמנא ליצלן. ואף שהיה בדורו של אברהם אבינו ע"ה ונח ושם ועבר, מכל מקום לא היה מציאות לבטלם מרעתם והצלחתם במרידה, וזולת על ידי הנס שניטל מהם לשון הקודש.

(ויאל משה, מאמר לשון הקודש סימן י"ט)

לתרומות והנצחות: 053-314-7090

<p>ליבות והצלת בני ובנות ישראל הנמקים בכלא הצבאי למען כבוד שמו יתברך וליבות מוסרי הנפש העומדים בפרץ כנגד גזירת שמד הגיוס</p>	<p>לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית באבטשע רעכיל ב"ר חיים מרדכי ע"ה נלב"ע כ"ח תשרי תשע"ז</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"צ רבי דוד יוחנן בידרמן זצ"ל בן כ"ק אדמו"ר רבי יעקב יצחק מלעלוב ירושלם זצוק"ל נלב"ע ז' מרחשון תשפ"א</p>	<p>לטובת נשמת הסבא קדישא מרוזין הרה"ק רבי ישראל בהרה"ק רבי שלום שכנא זיע"א לרגל יומא דהילולא ג' מרחשון תרי"א</p>
--	--	---	--

אמרתך חייתני